

Денис Павлунишен
студент гр. ПУ-21мз,
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський
Науковий керівник: к.е.н., доцент Ірина Гуменюк
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»,
м. Кам'янець-Подільський

СТРАТЕГІЧНЕ ПЛАНУВАННЯ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

Ефективний менеджмент соціально-економічними процесами, що протікають у національній економіці на різних ієрархічних рівнях управління (як на загальнодержавному – макрорівні, так і на місцевому – мезорівні) вбачається неможливим без стратегічного планування, реалізація якого покладена на органи державної влади та управління відповідного рівня, що відіграють роль потужної організації у країні, відпрацьовуючи та реалізуючи стратегію розвитку суспільства.

Стратегічне планування допомагає намітити основні напрями роботи та визначити далекосяжні цілі, виконання яких забезпечить успішність певної організації.

Теоретико-методологічна база стратегічного планування сформувалася спочатку для підприємств на основі праць І. Ансоффа, М. Портера, Е. Чандлера, К. Ендрюса, А. Томпсона, А. Стрікланда, Дж. Штейнера, які є засновниками школи стратегічного управління. У процесі розвитку стратегічної думки сформувалася низка напрямів, які систематизовані в роботі Г. Мінтцберга, Б. Альстренда, Дж. Лемпела й представлені у вигляді низки загальновідомих шкіл.

В Україні часто менеджери, управлінці різних сфер суспільних відносин, керуються сьогоденними цілями та завданнями, не приділяючи уваги стратегічним планам та цілям, що може призводити до негативних в далекосяжній перспективі наслідків [2, с. 58].

Динамічний процес стратегічного планування є суттю всіх менеджерських функцій. Не використовуючи переваг стратегічного планування, організації в цілому та окремі особи, будуть позбавлені можливості оцінки цілей або напрямів. Процес стратегічного планування забезпечує стійку основу для менеджменту. Стратегічне планування – це сукупність дій і рішень, прийнятих менеджерами з метою розробки специфічних стратегій, призначених для того, щоб допомогти організації досягти своїх цілей.

Стратегічне планування є одним із найпопулярніших підходів до управління в сучасних підприємствах і воно незмінно входить до п'ятірки найпопулярніших підходів до управління в усьому світі [1, с. 143].

Мета стратегічного планування – допомогти у чіткій розробці послідовності дій щодо визначення мети, уточнення завдання і розподілу ресурсів, розробки та ухвалення стратегічних рішень. Його перевага – зосередження уваги на найважливіших питаннях і проблемах, що стоять перед державою у сфері

національної безпеки. Щоб отримати найкращі результати, стратегічне планування потребує широкого й водночас ефективного збору інформації, розроблення й вивчення стратегічних альтернатив і посилення уваги до стратегічних ризиків, пов'язаних з ухваленням стратегічних рішень.

У 2020 році у відповідності до оновленої стратегії «Європа 2030» була прийнята Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки», а у 2021 році – «Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року. Отже, в Україні відбулися якісні зміни в контексті стратегічного планування соціально-економічного розвитку нашої держави.

Стратегічне планування дозволяє менеджменту оцінити поточну ситуацію на ринку та планувати майбутнє компанії. Організувати стратегічне планування в системі менеджменту правильно – означає постійно оцінювати загрози довкілля, з якими може зіткнутися компанія, шукати потенційні можливості та визначати наступні кроки на основі проведеного аналізу. Існують різні визначення стратегічного планування, узагальнюючи які можна зробити висновок, що стратегічне планування – це процес вибору цілей на майбутнє та прийняття рішень для досягнення цих цілей.

Українські менеджери, як і їх закордонні колеги, одностайні в думці про необхідність стратегічного планування. Проте існують значні розбіжності з низки важливих питань методології стратегічного планування. Вітчизняні менеджери вважають найкращий розподіл ресурсів найважливішою основою стратегічного планування, тоді як у Великобританії та Японії на перший план виходить формування довгострокових цілей.

Використання стратегічного планування є особливо ефективним при виборі довгострокових пріоритетів розвитку регіонів та територій.

Важлива роль стратегічного планування підприємством полягає у його запобіганні негативного впливу кризових становищ. Зараз багато підприємств знаходяться в кризовій ситуації і потребують кардинальних змін у своєму управлінні. Найбільш серйозним кризовим становищем для усіх українських підприємств стала війна, розв'язана рашистами проти України. Для вирішення низки проблемних питань на підприємстві необхідна цілеспрямована злагоджена діяльність усіх рівнів управління.

Процес стратегічного планування можна умовно розділити на чотири фази:

- Перша фаза – фінансове планування. Воно обмежується процедурою складання річного бюджету і базується на оцінках і інтуїції вищого керівництва.
- Друга фаза передбачає сполучення фінансового і довгострокового планування. Фінансові результати прогнозуються звичайно на 3-5 років уперед, найчастіше ґрунтуючись на результатах минулої економічної діяльності.
- Недолік такого підходу полягає в тому, що майбутнє важко передбачити, використовуючи тільки фінансові показники. У наш час рішення за такою схемою приймають підприємства з нескладною організаційною структурою.
- Третя фаза – концентрація уваги на факторах зовнішнього оточення: новітніх технологічних розробках, демографічних, соціальних, економічних. На

основі отриманих даних і заглибленого дослідження ринків збуту можуть розроблятися альтернативні стратегії.

– Четверта фаза – стратегічний менеджмент. Крім дій, що відносяться до попередніх фаз, тут підприємства основну увагу приділяють збереженню і зміцненню позицій на ринках. В даний час усі ведучі корпорації розвинутих країн в області планування використовують стратегічний менеджмент.

Протягом розвитку стратегічного планування його основою виступав балансовий метод, який поступово доповнювався іншими методами, створюючи цим комплексну систему стратегічного планування соціально-економічного розвитку держави. Вивчення діючих стратегій соціально-економічного розвитку дозволяє зробити висновок, що при розробці використовуються різноманітні методики й у даний час немає універсальної.

Список використаних джерел:

1. Куліш Д. Сучасні реалії стратегічного планування діяльності підприємств. *Вісник Хмельницького національного університету*. Серія: Економічні науки. 2022. № 6. Т. 2. С. 142-149.
2. Петков В. Сутність, функції і види стратегічного планування в організації. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 58-63.
3. Шашина М., Мосійчук Д. Управління плануванням стратегічного менеджменту на рівні підприємства в умовах економіки війни. *Economic synergy*. 2022. Вип. 4 (6). С. 92-103.